Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro rybolov

2026/2074(INI)

17.6.2026

NÁVRH ZPRÁVY

o víceletém plánu pro lov populací žijících při dně v západním Středozemním moři
(2026/2074(INI))

Výbor pro rybolov

Zpravodajka: Carmen Crespo Díaz

OBSAH

Strana

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ – SHRNUTÍ SKUTEČNOSTÍ A ZJIŠTĚNÍ 3

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 5

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ 10

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ – SHRNUTÍ SKUTEČNOSTÍ A ZJIŠTĚNÍ

Rybolov ve Středozemním moři je součástí historie, kultury a identity Evropy. Po staletí budovaly středomořské pobřežní komunity svůj hospodářský a sociální rozvoj na rybolovu, který nejenže zajišťuje kvalitní potraviny pro miliony evropských občanů, ale také přispívá k územní soudržnosti, zaměstnanosti a zachování hluboce zakořeněných znalostí a tradic.

Přijetí nařízení (EU) 2019/1022, kterým se stanoví víceletý plán pro populace žijící při dně v západním Středozemním moři, bylo reakcí na potřebu zajistit obnovu určitých rybích populací, které jsou vystaveny tlaku. Cíl dosáhnout udržitelného využívání mořských zdrojů sdílejí jak odvětví, tak členské státy a evropské orgány. Po více než pěti letech uplatňování však získané zkušenosti ukazují, že současný regulační rámec vykazuje značná omezení, která vyžadují důkladnou a naléhavou revizi, aby bylo možné pokročit ve společném cíli EU, jímž je zvýšení konkurenceschopnosti ve všech oblastech.

Během tohoto období vynaložilo středomořské loďstvo mimořádné úsilí ohledně přizpůsobení se situaci. Rybáři přijali postupné snižování intenzity rybolovu, nesli značné ekonomické náklady a vynaložili významné prostředky na zlepšení udržitelnosti své činnosti. Zavedení selektivnějších lovných zařízení, začlenění posuvných dveří, používání sítí s vyšší selektivitou a další technická vylepšení dokládají odhodlání tohoto odvětví chránit zdroje a snižovat svůj dopad na životní prostředí, aby mohlo pokračovat ve své činnosti, která ve Středomoří zajišťuje obživu tisícům rybářských podniků, z nichž většina patří pracujícím rodinám.

Toto úsilí přispělo k dosažení pozitivních výsledků u určitých populací. Praktické uplatňování tohoto plánu však také odhalilo značné ekonomické a sociální potíže. V mnoha případech vedlo neustálé snižování počtu dnů rybolovu k tomu, že činnost plavidel se přiblížila k minimální prahové hodnotě ziskovosti nebo dokonce klesla pod tuto hodnotu, což ohrožuje životaschopnost rybářských podniků, generační obměnu a zachování zaměstnanosti v pobřežních obcích.

Toto hodnocení poukazuje na to, že metodika uplatňovaná v současné době v rámci víceletého plánu i nadále přikládá hlavní váhu biologickým ukazatelům, aniž by dostatečně zohledňovala socioekonomické důsledky vyplývající z rozhodnutí v oblasti řízení. Společná rybářská politika je založena na třech neoddělitelných pilířích: environmentální udržitelnosti, hospodářské udržitelnosti a sociální udržitelnosti. Žádný z nich se nemůže vyvíjet izolovaně.

Zpravodajka považuje za obzvláště znepokojivé uplatňování pojmu „nejzranitelnější populace“, které vedlo k vytvoření rigidního systému řízení intenzity rybolovu založeného na logice takzvaných blokačních druhů. Tento přístup dostatečně neodráží realitu smíšeného rybolovu ve Středozemním moři, který se vyznačuje souběžným lovem více druhů a velkou rozmanitostí provozních postupů mezi jednotlivými regiony a segmenty loďstva.

Z tohoto důvodu zpráva navrhuje ambiciózní reformu nařízení, která umožní přizpůsobit jeho fungování skutečným charakteristikám rybolovu ve Středozemním moři. Mezi navrhovanými změnami vyniká zrušení definice „nejzranitelnější populace“, výslovné zahrnutí socioekonomických kritérií do rozhodovacího procesu a přidělování dnů rybolovu, jakož i reforma článku 4 s cílem plně uznat smíšený charakter těchto druhů rybolovu.

Rovněž se navrhuje zavést mechanismy flexibility, které již existují v jiných víceletých

plánech Evropské unie, včetně stabilizátorů omezujících roční snižování intenzity rybolovu, meziročních převodů a předvídatelnějších systémů řízení, které podnikům umožní plánovat svou činnost a investice ve střednědobém a dlouhodobém horizontu.

Zvláštní situace v některých druzích rybolovu rovněž vyžaduje zvláštní pozornost. Lov garnely anténové představuje typický příklad nadměrně složité regulace, jelikož podléhá současně systému kvót i omezením počtu dnů rybolovu. Toto dvojí omezení způsobilo značné ekonomické a provozní potíže, a proto zpráva požaduje jeho neprodlené zrušení.

Zlepšení správy rybolovu ve Středozemním moři rovněž vyžaduje posílení vědeckého základu, o nějž se opírají rozhodnutí. Dostupnost spolehlivých údajů, koordinace mezi vnitrostátními, evropskými a regionálními vědeckými institucemi a spolupráce s Generální komisí pro rybolov ve Středozemním moři jsou zásadními prvky pro zajištění transparentních a podložených rozhodnutí. Stejně tak je nutné před tím, než se začne uvažovat o dalším snižování rybolovných práv, řádně vyhodnotit skutečné dopady již přijatých opatření.

Udržitelnost rybolovu ve Středozemním moři nezávisí pouze na evropských loďstvech. Přetrvávající nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov ve středomořské oblasti, stejně jako rozdíly v míře dodržování předpisů mezi pobřežními zeměmi vedou ke vzniku nekalé soutěže a ohrožují úsilí evropských rybářů. Zpráva proto prosazuje posílení regionální spolupráce, úlohy Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři a kapacit v oblasti kontroly, inspekce a dohledu jak na úrovni členských států, tak i na úrovni Evropské agentury pro kontrolu rybolovu.

Rybolov navíc pro Evropskou unii představuje strategické odvětví. V geopolitickém kontextu, který se vyznačuje rostoucím významem strategické autonomie a potravinového zabezpečení, představuje evropská produkce rybolovu zásadní aktivum, které je třeba chránit a posilovat. Zachování moderního, konkurenceschopného a udržitelného loďstva je nezbytnou podmínkou pro snížení závislosti na dovozech ze třetích zemí a pro zajištění dodávek vysoce kvalitních produktů rybolovu evropským spotřebitelům.

Závěrem zpravodajka považuje za nezbytné, aby budoucí revize víceletého plánu pro západní Středozemní moře byla součástí širšího úsilí o zjednodušení a modernizaci společné rybářské politiky. Evropské právní předpisy musí i nadále zajišťovat udržitelnost zdrojů, měly by však být srozumitelnější, přiměřenější a přizpůsobené provozní realitě tohoto odvětví. Konkurenceschopnost evropského loďstva, generační obměna, inovace a ekonomická ziskovost se musí opět stát ústředním bodem rybářské politiky Unie.

Tato zpráva se snaží k dosažení tohoto cíle přispět prostřednictvím vyváženého návrhu, který spojuje environmentální udržitelnost, ekonomickou životaschopnost a sociální soudržnost a zajišťuje budoucnost rybolovu ve Středozemním moři i komunit, které jsou na něm závislé.

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o víceletém plánu pro lov populací žijících při dně v západním Středozemním moři (2026/2074(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na víceletý plán pro lov populací žijících při dně v západním Středozemním moři,

– s ohledem na čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU), článek 4, čl. 43 odst. 3 a článek 191 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) a článek 37 Listiny základních práv Evropské unie,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585/ES (dále jen „SRP“),

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1022 ze dne 20. června 2019, kterým se zavádí víceletý plán pro lov populací žijících při dně v západním Středozemním moři a kterým se mění nařízení (EU) č. 508/2014,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1241 ze dne 20. června 2019 o zachování rybolovných zdrojů a ochraně mořských ekosystémů pomocí technických opatření, o změně nařízení Rady (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1224/2009 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 a (EU) 2019/1022 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 894/97, (ES) č. 850/98, (ES) č. 2549/2000, (ES) č. 254/2002, (ES) č. 812/2004 a (ES) č. 2187/2005,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2053 ze dne 13. září 2023, kterým se zavádí víceletý plán řízení populace tuňáka obecného ve východním Atlantiku a Středozemním moři, mění nařízení (ES) č. 1936/2001, (EU) 2017/2107 a (EU) 2019/833 a zrušuje nařízení (EU) 2016/1627,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2842 ze dne 22. listopadu 2023, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1224/2009, nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 a (ES) č. 1005/2008 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 a (EU) 2019/473, pokud jde o kontrolu rybolovu,

– s ohledem na zprávu o stavu rybolovu ve Středozemním a Černém moři, kterou vypracovala Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři (GFCM) při Organizaci OSN pro výživu a zemědělství (FAO),

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí),

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/89/EU ze dne 23. července

2014, kterou se stanoví rámec pro územní plánování námořních prostor (směrnice o územním plánování námořních prostor),

– s ohledem na zprávu Vědeckotechnického a hospodářského výboru pro rybářství (VTHVR) ze dne 10. prosince 2020 nazvanou „Sociální rozměr společné rybářské politiky“ (VTHVR 20-14),

– s ohledem na své usnesení ze dne 11. května 2023 na téma Na cestě k silnému a udržitelnému odvětví řas v EU.

– s ohledem na své usnesení ze dne 19. ledna 2023 o situaci drobného rybolovu v EU a výhledech do budoucna,

– s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2024 o stavu provádění společné rybářské politiky a budoucích perspektivách,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. června 2025 nazvané „Evropský pakt pro oceány“ (COM(2025)0281),

– s ohledem na zprávu Enrica Letty z dubna 2024 nazvanou „Mnohem více než jen trh“,

– s ohledem na zprávu Maria Draghiho ze dne 9. září 2024 nazvanou „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti“,

– s ohledem na dokument nazvaný „Politické směry pro příští Evropskou komisi 2024–2029“ ze dne 18. července 2024,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 29. ledna 2025 nazvané „Kompas konkurenceschopnosti pro EU“ (COM(2025)0030),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 16. října 2025 nazvané „Pakt pro Středomoří: jedno moře, jeden pakt, jedna budoucnost“,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 6. června 2025 nazvané „Udržitelný rybolov v EU: aktuální stav a hlavní směry pro rok 2026“ (COM(2025)0296),

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu a na čl. 1 odst. 1 písm. e) a přílohu 3 rozhodnutí Konference předsedů ze dne 12. prosince 2002 o postupu udělování svolení k vypracování zpráv z vlastního podnětu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro rybolov (A10-0000/2026),

A. vzhledem k tomu, že Středozemní moře je jednou z nejrozmanitějších mořských oblastí na světě, která podporuje pobřežní komunity a ekonomiky, jež jsou již po tisíciletí závislé na rybolovu, a která je kolébkou civilizací a základním pilířem kulturní, historické a ekonomické identity Evropy;

B. vzhledem k tomu, že odvětví rybolovu ve Středozemním moři má zásadní význam pro zaměstnanost, územní soudržnost a potravinové zabezpečení Unie;

C. vzhledem k tomu, že v posledních sedmi letech byla rybářská loďstva ve Středozemním moři nucena výrazně snížit intenzitu rybolovu a že v některých segmentech, jako jsou

například španělská rybářská vlečná plavidla, toto snížení přesáhlo 44 %;

D. vzhledem k tomu, že rybářské loďstvo, zejména ve Středozemním moři, vyvinulo značné úsilí v oblasti přizpůsobení se a zavádění inovací směřujících k udržitelnějším postupům, především v segmentu lovu vlečnými sítěmi;

E. vzhledem k tomu, že kompenzační opatření uplatňovaná na loďstvo ve Středozemním moři přispěla k částečnému zmírnění socioekonomických dopadů snížení intenzity rybolovu, i když nejsou dostatečná k zaručení dlouhodobé životaschopnosti tohoto odvětví;

F. vzhledem k tomu, že VTHVR a GFCM poukázaly na přetrvávající významné mezery ve vědeckých údajích o populacích žijících při dně ve Středozemním moři, což ztěžuje jejich řádné posouzení;

G. vzhledem k tomu, že propojení intenzity rybolovu s nejzranitelnějšími skupinami obyvatelstva vedlo *de facto* ke vzniku blokačních druhů, což má nepřiměřené dopady na smíšený rybolov a ekonomickou životaschopnost tohoto odvětví;

H. vzhledem k tomu, že po pěti letech provádění přinesl víceletý plán pro západní Středozemní moře nestejné výsledky, přičemž u některých populací – jako je například garnela hlubokomořská – lze pozorovat pozitivní známky obnovy, zatímco u jiných, zejména u štikozubce obecného jako nejzranitelnější populace, dochází k obnově pomaleji;

I. vzhledem k tomu, že víceletý plán pro západní Středozemní moře neobsahuje mechanismy meziroční flexibility a stabilizace, které jsou obsaženy v jiných víceletých plánech Unie, což vede k právní nejistotě a ekonomické nepředvídatelnosti;

J. vzhledem k tomu, že smíšený charakter rybolovu ve Středozemním moři, v jehož rámci se souběžně loví více druhů, vyžaduje adaptivní řídicí opatření, která zohlední selektivitu u loďstva, inovace v oblasti lovných zařízení a socioekonomickou odolnost;

K. vzhledem k tomu, že nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov a činnost loďstev třetích zemí ve Středozemním moři stále nejsou dostatečně kontrolovány, což má negativní dopady na rybí populace a konkurenceschopnost evropského loďstva;

L. vzhledem k tomu, že je nutné zvýšit atraktivitu odvětví rybolovu s cílem zajistit generační obměnu, zlepšit jeho konkurenceschopnost a zajistit jeho životaschopnost;

M. vzhledem k tomu, že Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond má zásadní význam pro zlepšení udržitelnosti a konkurenceschopnosti odvětví rybolovu a akvakultury, pro podporu místních akčních skupin v oblasti rybolovu a pro posílení rozvoje pobřežních komunit, a proto by měl být zachován jako specifický fond s odpovídajícím financováním;

Reforma víceletého plánu pro západní Středozemní moře

1. naléhavě vyzývá Komisi, aby do 1. prosince 2026 předložila legislativní návrh na rozsáhlou reformu nařízení (EU) 2019/1022, a to prostřednictvím úpravy těchto aspektů:

A) nahradit stávající pravidla pro snižování intenzity rybolovu uvedená v čl. 4 odst. 3 specifickým přístupem k řízení smíšeného rybolovu, jak se uplatňuje v jiných víceletých plánech, a upustit od omezení počtu dnů rybolovu z důvodu blokačních druhů;

B) zavést mechanismy adaptivní flexibility, jako je meziroční převod alespoň 10 % rybolovných práv, a stanovit dvouleté cykly řízení intenzity rybolovu, s cílem zajistit dlouhodobou předvídatelnost pro rybáře a zpracovatelská odvětví;

C) zavést stabilizátory, které omezí snížení a zvýšení počtu dnů na 20 %, pokud bude překročena minimální prahová hodnota ziskovosti, přičemž při rozhodování bude výslovně zohledněn socioekonomický dopad (článek 3);

2. vítá výzvu k předložení faktických podkladů pro posouzení dopadů, kterou Komise zveřejnila dne 26. května 2026 v souvislosti s víceletým plánem, jakož i její závazek posoudit socioekonomické dopady uplatňovaných opatření;

3. vyzývá Komisi, aby před přijetím nových omezení provedla povinné konzultace se všemi příslušnými zúčastněnými stranami, zejména s poradním sborem pro Středozemní moře, regionálními vědeckými institucemi, organizacemi rybářů a zpracovatelskými odvětvími;

4. vyzývá Komisi, aby neprodleně přezkoumala konkrétní situaci v odvětví lovu garnely anténové, jediného druhu, na který se současně vztahují dvě donucovací opatření, a to systém kvót a omezení počtu dnů rybolovu, v zájmu odstranění dvojí regulační zátěže, která má obzvláště závažné dopady na ekonomickou a provozní životaschopnost tohoto druhu rybolovu v západním Středozemní moři;

Posílit správu rybolovu ve Středozemním moři: věda, monitorování a regionální spolupráce

5. vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily koordinaci vědeckého výzkumu v oblasti rybolovu s využitím nejaktuálnějších údajů na evropské, vnitrostátní a regionální úrovni a zlepšily interoperabilitu a výměnu údajů mezi databázemi Unie, databázemi GFCM a vnitrostátními odbornými ústavy;

6. vyjadřuje hluboké znepokojení nad informacemi o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu ze strany třetích zemí ve vodách Středozemního moře, včetně výlučných ekonomických zón členských států; zdůrazňuje nutnost zřídit Evropský úřad pro kontrolu dovozu, aby se zabránilo vstupu produktů pocházejících z nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu na vnitřní trh;

7. vyzývá Komisi, aby posílila regionální spolupráci začleněním víceletého plánu pro západní Středozemní moře do širšího rámce politiky sousedství Unie; vítá cíle Paktu pro Středomoří zaměřené na posílení spolupráce v oblasti správy rybolovu, kontroly, inspekce, monitorování a dohledu v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu;

Zaručit spravedlivou podporu pro rybolov ve Středozemním moři

8. žádá Komisi a členské státy, aby vyčlenily konkrétní rozpočet ve výši nejméně 7,29

miliardy EUR na podporu modernizace a obnovy loďstva (včetně selektivních lovných zařízení, motorů s nízkými emisemi a digitálního monitorování), pozastavení činnosti a programů hospodářské diverzifikace;

9. naléhavě vyzývá Evropskou komisi, aby předložila legislativní balíček zaměřený na zjednodušení za účelem zajištění konkurenceschopnosti společné rybářské politiky, který by zahrnoval konkrétní revizi nařízení o víceletém plánu pro populace žijící při dně v západním Středomoří, a začlenila do něj změny a úpravy uvedené v této zprávě;

10. žádá Komisi, aby před zavedením dalších omezení rybolovných práv poskytla dostatek času na to, aby již přijatá opatření mohla přinést měřitelné výsledky a aby bylo možné řádně vyhodnotit jejich biologické, ekonomické a sociální dopady;

11. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ

Zpravodajka v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že do své zprávy zahrnula podněty k záležitostem týkajícím se předmětu spisu, které při vypracovávání návrhu zprávy obdržela od zástupců zájmových skupin spadajících do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti[1] nebo představitelů orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví:

1. Zástupci zájmových skupin spadající do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti
Europêche
EBFA
CEPESCA
FNCP
FAAPE – Federación Andaluza de Asociaciones Pesqueras
FACOPE
Coldiretti Pesca
AndMuPes
FENAPA
EJF
EBCD
2. Představitelé orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví
žádný

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajky.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodajka prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), které stanoví podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním.

[1] Interinstitucionální dohoda ze dne 20. května 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti (Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).